

ÉGITESTÜNK ÉLETÚTJA

**FÖLD ŐSZINTÉN BESZÉL AZ
ÉLETÉRŐL**

**Bolygónk passióként élte meg
kiemelkedése folyamatát?**

**Te tudod, milyen árakat fizetett értünk
Földünk?**

**EXKLÚZIV SZILVESZTERI
KÜLÖNKIADÁS**

2020. DECEMBER 31.

Égitestünk Életútja

„HA MAJD ANNYI IDŐSEK LESZTEK, MINT ÉN, MEGÉRTITEK...”

Hányszor hallottuk már az idősebbektől ezt a mondatot! De vajon hányszor vettük számításba, hogy talán igazuk lehet?

Ha a nagymamáitoknak eddig nem is hittétek el, tőlem hitelesen hangozhat ez a kijelentés.

BEMUTATKOZÁS

A **nevem Föld**. Nagyjából négy és fél milliárd éve **keringek** a **főnököm**, a **Nap** nevű folyamatosan izzó és magából hőt árasztó társam **körül**. A legtöbb tényezőben tőle függök, még az időszámításomat is az határozza meg, hogy mennyi idő alatt kerülöm meg azt az égi tüneményt a többi beosztott társammal együtt. Viszonylag szerencsés helyzetűnek mondhatom magam a rendszerben. Se nem állok túl közel hozzá, mint leghűségesebb szolgálói, Merkúr vagy Vénusz, se nem kerülöm el olyan messzire, amennyire csak tudom, mint Neptunusz vagy Jupiter és a többiek. A **harmadik** vagyok a sorban, kőzetbolygóként. A legjobb barátom, Mars közvetlenül utánam következik, rengeteg mindenben hasonlítunk, az alakunk, a nagyságunk, az összetételünk szempontjából, azonban van valami, ami csak nekem adatott meg nyolcunk közül: én vagyok az egyetlen, akin **kialakult az élet**.

A többieknek persze alig van fogalma róla, hogyan csináltam, és az igazság kiábrándítóbb, mint a képzelgéseik: pusztán a főnöktől való **tökéletes távolságom**, mint adottságom tehet arról, hogy mára olyan lettem, amilyen. Persze mire ilyen módon kiemelkedtem a többiek közül, eltartott egy darabig... Megannyi szenvedés eredménye, hogy ti mindannyian élhettek rajtam, úgyhogy annyi hála igazán szorulhatna belétek, hogy megpróbáltok nem teljesen tönkre tenni, amíg még megállíthatjátok a romló állapotomat... ez azonban egy másik történet.

ŐSIDÓ

Kiemelkedésem története az **Ősidóvel** vette kezdetét 4,6 milliárd évvel ezelőtt. Akkor még ugyanolyan voltam, mint bármelyikünk a beosztottak közül. Egy kopár, kiábrándító felszínű égitest légkör nélkül. Annyi kisebb és nagyobb **meteorit csapódott belém** akkoriban, hogy nem csoda, hogy azok megbontották legfelső kérgemet és a köpenyembe bejutva elindítottak vulkáni folyamatokat, amik szörnyű fájdalommal jártak, az egész felszínem

mozgásban és változásban volt általuk, a kibocsátott gázaikból azonban kialakult az **ösléggöröm**, ami végsősorban enyhüléshez vezetett, a benne lévő vízgőz lecsapódásával. Sosem felejttem el azt a hűsítő érzést, amit akkor éreztem, amikor a gyógyító esőcseppek megalkották felszínemen az **ősóceánt**, így a korábbi vulkáni sebeim sem sajogtak tovább.

A felszínem azonban továbbra sem nyugodhatott meg, hamarosan elindult a hegységek képződése, ez pedig a kéregdarabjaim egymásnak feszülésével vagy éppen elcsúszásával valósulhatott meg. Kialakultak ősmasszívumaim is, a legelső lemezeim.

2,9 milliárd évvel ezelőtt az ősóceánomban különös dologra lettem figyelmes: megjelentek benne olyan pici kis szerkezetek, amik határozottan élőknek tűntek. Ők voltak a kékalgák, az első élőlényeim. Akkor már éreztem: ők jelentették valami sokkal nagyobb érkezését, ők képviselték az **előidőt**. (Később a legfejlettebbek őket bizonyos sztomalitikból, kőzetgumókból következtették ki)

ÓIDÓ

590 millió évet ugrunk előre, és izgatott várakozásomnak meg is lett az eredménye. Ősóceánomat, az algák oxigéntermelésének hála, egyre különlegesebb élőlények kezdték el benépesíteni, a vízi növényektől a medúzákon és rákokon át a halakig és nagyobb fenevadakig. Az algák a fejlődés közben sem maradtak tétlenek: szorgos fotoszintézisük következtében az oxigéntermelésen túl kialakult az O₃, az ózonburok is, így a kambrium kornak végére élőlényeim már kimerészkedhettek a szárazföldre is, a káros, főnökömtől érkező sugaraktól nem kellett tartaniuk.

Az élők fejlődése mellett az élettelen erők sem pihentek eközben: többféle hegységrendszer is kialakult rajtam, a Kaledóniai és a Variszkuszi, s habár a lemezeim mozgása még mindig nem volt kellemes, de annyi ideig túrtam intézkedéseiket, míg végül beleszoktam és meg sem érzem. Valahogy addigi ősmasszívumaim és szárazföldjeim megunták egyedüllétüket, közösségre vágytak, így az Óidő korának végére egyetlen, hatalmas kontinensbe tömörültek, megalkották az Összföldet, Pangeát,

Égitestünk életútja, december, 2020

Égitestünk Életútja

amelyet egyetlen ósóceánom, a Panthalassa vett körbe. Azóta sem volt rajtam akkora összhang és egység, mint akkor. Megjelentek rajtam bizonyos kőszéntelepek is, legelső élőlényeim elhalt maradványaiból származva. Ez egy ún. karbon korszakban történt.

KÖZÉPIDŐ

Nagyjából 235 millió éve kezdődött a Középidő kora. Addigi egységes kontinensem, a Pangea feldarabolódott. Persze nem egyszerre. A szétszakadást Laurázsia és Ázsia őse kezdte meg, azzal, hogy leváltak a későbbi déli kontinenseket tartalmazó Gondvánáról. A Thetys-tenger medencéjének szétnyílásával történt ez, ebből pedig egyenes út vezetett az Atlanti óceán medencéjének megszületéséhez. Hiába, minden jót a *káosz* (thetys) tett tönkre, ennek az eseménynek a korszaka a Jura volt.

Gondvana sem bírta egységben tovább sokáig: három fő részre esett szét: Dél-Amerikára és Afrikára, Ausztráliára és Antarktiszra, illetőleg a később Indiát magán hordozó lemezre. Ez a folyamat az Atlanti-óceán hátságának kialakulásával ment végbe. A Kréta korszakot ennek az óceánomnak a megnyílásával számítjuk.

Élettelen erőim és szárazföldjeim mozgásán túl élőlényeim fejlődése sem állt meg: megjelentek a korábbiaknál sokkal összetettebb növények, a nyitvatermők, majd a zárvatermők, amelyek már magokat is tartalmaztak, továbbá állataim közül ősgyíkok merészkedtek ki a vízből, nagy örömmre.

A hegységrendszerek számomra fájdalmas története is folytatódott eközben: a Pacifikus, illetve az Eurázsiai kialakulása kezdetét vette.

ÚJDÓ

A jelenkortól történetemben már csak 65 évvel vagyunk korábban. A középidő végén említett hegységrendszerek kialakulása végbement, ez az újidő **harmadidőszakában** történt. Ezzel párhuzamosan összezárult az Észak- és Dél-Amerikát összekötő szárazföldi hidam, így már szinte elérték jelenkori formájukat a kontinenseim.

A hegységek végre meglakoltak azért, amiért annyi fájdalmat okoztak nekem közös évmillióink folyamán: megkezdődött a lepusztulásuk, a feltöltött síkságok uralkodtak el fölöttük.

Még a harmadidőszakban jelentek meg a barnaszén, kőolaj és földgáz telepeim. Persze a kőzetekhez szerves anyagokra is szükség volt, így nem

megdöbbentő, hogy élőlényeim továbbra sem álltak meg előrehaladásukban, mind fejlettség, mind lélekszám terén. Már rég nem csak ősgyíkok szaladgáltak rajtam, s nem csupán kezdetleges zárvatermők hullajtgatták magjaikat rajtam, különböző táplálkozású, méretű állatok és a legkülönbözőbb színvilágú s illatú növények lelhetők meg otthonukat hátamon.

A negyedidőszak sajnálatos módon kevesebb jót hozott drága élőlényeim számára. A jégkorszakok ideje volt ez. A hatalmas, rajtam terpeszkedő jégtakaró megtörhetetlenül nyomult előre, még akár a később meghatározott 40. szélességi fokomig Amerikában, mivel keleti és nyugati irányban elhelyezkedő hegységek nem voltak rajta. (Csak nem megint a hegységek jelentik a problémát?!) Európában is bőven előre hatolt, egészen a későbbi London nevű város magasságáig.

A jég persze rengeteg mindenre kihatással volt az előre nyomultsága ideje alatt: többek között átrendezte éghajlati és növényzeti területeimet, illetve megzavarta tengereim magasság szintjét, 90 méterrel csökkentette azt, miután hatalmas víztömeget tartott fogva.

A jégzsakközökben (amikor éppen nem avatkozott közbe) azonban emelkedett a vízszint és a jégtől megszabadult területek mennyisége is.

Az utolsó próbálkozása a jégtakarónak tízezer évvel ezelőtt ért véget, azóta alakult ki a mai élővilág és a szárazföldi területek jelenlegi alakjának mintája. A lősz is felhalmozódott.

Ekkor vette kezdetét a holocén, másnéven a jelenkor, melyben ma is valamennyi élőlényem él.

Az ő fejlettségükről csak azt tudom mondani, hogy addig fejlődtek, míg végül az értelmes címet is kivívták maguknak a ti őseitek, 100 ezer évvel ezelőtt. Persze, hogy az emberekről, vagyis rólatok beszéltek. Ti innentől számítjátok saját **történelmeteknek őskorát**. Habár... az önkényesen adott értelmes jelzővel néha tudnék vitatkozni, de hát...

Ha majd annyi idősök lesztek, mint én, megértitek...

Források: [15. Földtörténet \(egyetemi.hu\)](#)

[A földtörténet eseményei \(kig.hu\)](#)

Égitestünk életútja, december, 2020